

Rättsavdelningen
Åsa Malmros
asa.malmros@socialstyrelsen.se

Justitiedepartementet
Ju.remissvar@regeringskansliet.se

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet Ändrade regler i medborgarskapslagen (SOU 2021:54)

Ert dnr: Ju2021/02593

Sammanfattning

Socialstyrelsen har avgränsat yttrandet till frågor som berör myndighetens verksamhetsområde.

Socialstyrelsen ser positivt på ambitionen att stärka barns rättigheter i ärenden om befrielse från svenskt medborgarskap. Myndigheten ser även positivt på ambitionen att motverka att personer blir befriade från sitt medborgarskap mot sin vilja, exempelvis i en hedersrelaterad kontext.

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att bestämmelserna om befrielse från svenskt medborgarskap utökas med krav på barns samtycke och att en befrielse inte får stå i strid med barnets bästa (11.3.2) samt att en ansökan om befrielse från medborgarskap kan vägras om ansökan inte görs av fri vilja (11.4.2). Myndigheten tillstyrker även att det ska vara möjligt att återkalla ett beslut om befrielse om det fanns hinder mot bifall till ansökan vid tidpunkten för beslutet och inte särskilda skäl talar emot återkallelse (11.5.2). Förslagen är av betydelse såväl ur ett barnrättsperspektiv som ur ett jämställdhetsperspektiv.

Närmare om förslagen

11.3.2 Bestämmelserna ska utökas med särskilda villkor till skydd för barns medborgarskap

Socialstyrelsen tillstyrker förslagen att det för barns befrielse från svenskt medborgarskap ska krävas att befrielsen inte bedöms stå i strid med barnets bästa samt att barn som fyllt tolv år ska ge sitt samtycke. Förslagen innebär att barns rättigheter i ärenden om befrielse från svenskt medborgarskap stärks. Villkoren lyfter fram att barn, enligt FN:s konvention om barnets rättigheter, ska ses som

fullvärdiga rättighetsbärare; att det vid alla beslut som rör barn i första hand ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (art 3), att barn har rätt till relevant information och att barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i beslut som rör dem personligen (art 12). Socialstyrelsen konstaterar att barn genom förslaget även får ett bättre skydd för rätten att behålla sin identitet inklusive medborgarskap enligt artikel 8 i barnkonventionen.

11.4.2 Befrielse kan vägras om ansökan inte görs av fri vilja

Socialstyrelsen tillstyrker att en ansökan om befrielse ska kunna vägras om det kan antas att sökanden själv inte vill befrias från sitt medborgarskap. Myndigheten välkomnar förslaget då det innebär utökade möjligheter att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap som beror på hedersförtryck. En ofrivillig förlust av ett svenskt medborgarskap kan få stora konsekvenser och försvåra möjligheten att återvända till Sverige för den som förts eller hålls kvar utomlands mot sin vilja i en hedersrelaterad eller patriarkal kontext.

11.5.2 Återkallelse av beslut om befrielse

Socialstyrelsen tillstyrker att beslut om befrielse från ett svenskt medborgarskap ska kunna återkallas. Myndigheten instämmer i att det är rimligt att beslutet får retroaktiv verkan. Därigenom ges barn ett bättre skydd för rätten att få behålla sin identitet inklusive medborgarskap i enlighet med artikel 8 i barnkonventionen.

Beslut i detta ärende har fattats av tf avdelningschefen Pär Ödman. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Mariana Näslund Blixt deltagit. Juristen Åsa Malmros har varit föredragande.

För Socialstyrelsen

Pär Ödman